UNIT 17 | PENDIDIKAN MORAL TINGKATAN 1 | SESI 2026

Rasuah Musuh Negara

Berstruktur dan esei pendek

Rasuah menjejaskan keadilan apabila suapan digunakan untuk mempengaruhi tindakan atau keputusan secara tidak wajar. Suapan bukan wang sahaja, tetapi penilaian mesti melihat tujuan dan kaitannya dengan sesuatu tugas. Unit ini menggunakan situasi rekaan untuk menerangkan contoh, akibat dan pencegahan rasuah. Kamu akan belajar menolak tawaran yang tidak wajar serta mendapatkan bantuan melalui cara yang selamat.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

10 berstruktur + 5 esei pendek | 100 markah latihan

Tulis jawapan sendiri sebelum membaca contoh jawapan. Jelaskan tindakan, alasan, perasaan atau kesan mengikut kehendak soalan. Markah ini bukan format atau skema rasmi peperiksaan.

Gunakan kertas tambahan jika perlu. Model jawapan menunjukkan satu jawapan yang mungkin. Guru boleh mempertimbangkan isi alternatif yang tepat.

Semakan kendiri: tandakan setiap isi berbeza sekali sahaja. Jika kriteria F dan H digunakan, huraian H perlu menyokong fakta F yang berkaitan.

Bahagian A | 10 soalan berstruktur

M17S01 | 17.1

Mudah | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.1, 4.5.2

Dalam situasi rekaan, seorang pemeriksa ditawarkan hadiah peribadi jika dia meluluskan bahan yang tidak memenuhi syarat.

(a) Nyatakan dua unsur yang menunjukkan pertukaran tidak wajar. [2 markah]

(b) Jelaskan dua sebab tawaran tersebut menjejaskan amanah. [4 markah]

M17S02 | 17.2

Mudah | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.1, 4.5.2

Seorang datuk memberi hadiah hari lahir tanpa syarat kepada cucunya. Dalam situasi lain, seseorang menawarkan baucar supaya penjaga giliran mendahulukannya secara tidak wajar.

(a) Nyatakan tujuan pemberian dalam setiap situasi. [2 markah]

(b) Jelaskan dua pertimbangan untuk membezakan pemberian biasa daripada tawaran suapan. [4 markah]

M17S03 | 17.3

Mudah | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.3, 4.5.4

Suapan mempengaruhi pemilihan bahan projek yang tidak sesuai. Sumber bersama telah digunakan tetapi pengguna tidak memperoleh fungsi yang diperlukan.

(a) Nyatakan dua kesan dalam situasi. [2 markah]

(b) Cadangkan dua langkah pencegahan dalam proses pemilihan. Jelaskan sebab setiap langkah. [4 markah]

M17S04 | 17.4

Mudah | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.4, 4.5.5

Nurin berasa kecewa melihat ketidakadilan dalam situasi rekaan rasuah. Dia mahu menyatakan pendiriannya tanpa menyerang sesiapa.

(a) Nyatakan dua perasaan atau pendirian munasabah terhadap perbuatan tersebut. [2 markah]

(b) Cadangkan dua cara menyalurkan pendirian secara bertanggungjawab. Jelaskan sebab setiap cara. [4 markah]

M17S05 | 17.2

Sederhana | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.1, 4.5.2

Pemohon dalam situasi rekaan telah memenuhi syarat perkhidmatan. Namun, seorang pemegang tugas meminta bayaran peribadi tidak rasmi sebelum melaksanakan tugas yang memang menjadi tanggungjawabnya.

(a) Nyatakan dua maklumat yang menunjukkan kebimbangan integriti. [2 markah]

(b) Jelaskan dua sebab kelayakan pemohon tidak menghapuskan masalah tersebut. [4 markah]

M17S06 | 17.4

Sederhana | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.4, 4.5.6

Seorang murid mendengar sendiri tawaran untuk mengubah satu keputusan, tetapi butiran lain hanya diperoleh daripada khabar angin.

(a) Nyatakan dua kategori maklumat yang perlu dibezakan. [2 markah]

(b) Cadangkan dua tindakan selamat murid. Jelaskan sebab setiap tindakan. [4 markah]

M17S07 | 17.5

Sederhana | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.4, 4.5.6

Dalam latihan kelas, seorang ahli panel mempunyai hubungan keluarga dengan pemilik cadangan. Tiada hadiah atau permintaan layanan khas dinyatakan.

(a) Nyatakan dua perkara yang perlu difahami tentang situasi ini. [2 markah]

(b) Cadangkan dua tindakan untuk menjaga keadilan. Jelaskan sebab setiap tindakan. [4 markah]

M17S08 | 17.4

Sederhana | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.4

Kelab mahu memahami peranan Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia dalam menangani kebimbangan rasuah. Ahli masih murid sekolah.

(a) Nyatakan dua fungsi umum SPRM yang berkaitan. [2 markah]

(b) Cadangkan dua cara murid mendapatkan bantuan apabila mempunyai kebimbangan. Jelaskan sebab setiap cara. [4 markah]

M17S09 | 17.2

Cabaran | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.2, 4.5.3

Dalam situasi rekaan, manfaat diberikan selepas keputusan sebagai balasan kerana penilai sengaja mengabaikan syarat. Pemberi mengatakan masa pemberian menjadikannya tidak bermasalah.

(a) Nyatakan dua fakta yang perlu diberi perhatian. [2 markah]

(b) Jelaskan dua sebab alasan pemberi tidak mencukupi untuk membenarkan perbuatan itu. [4 markah]

M17S10 | 17.5

Cabaran | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.4, 4.5.5, 4.5.6

Panel latihan projek ditawarkan hadiah untuk tabung kelas jika memilih cadangan tertentu tanpa mengikut kriteria. Ada ahli berpendapat tujuan tabung menjadikan tawaran itu wajar.

(a) Nyatakan dua masalah dalam tawaran tersebut. [2 markah]

(b) Cadangkan dua tindakan panel dan jelaskan sebab setiap tindakan. [4 markah]

Bahagian B | 5 esei pendek

Rancang isi, tulis dan semak. Gunakan penerangan atau contoh yang relevan dengan soalan.

M17E01 | 17.5

Mudah | 8 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.2, 4.5.3, 4.5.6

Dalam simulasi sekolah, panel ditawarkan baucar supaya memilih projek yang tidak memenuhi kriteria. Panel mahu menunjukkan cara menjaga amanah.

Huraikan empat tindakan panel yang berintegriti. Jelaskan sebab bagi setiap tindakan.

Rangka bantuan

1. Kenal pasti keperluan dan pihak yang terlibat dalam situasi.
2. Tulis empat idea yang relevan dan selamat.
3. Huraikan satu sebab bagi setiap idea dan semak kesesuaiannya.

M17E02 | 17.4

Mudah | 8 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.3, 4.5.4, 4.5.5

Kumpulan kamu menyediakan penerangan tentang rasuah dan mahu menunjukkan kesannya terhadap keadilan, sumber bersama serta kepercayaan masyarakat.

Huraikan empat idea yang boleh dimasukkan dalam penerangan. Jelaskan sebab atau kesan bagi setiap idea.

Rangka bantuan

1. Kenal pasti keperluan dan pihak yang terlibat dalam situasi.
2. Tulis empat idea yang relevan dan selamat.
3. Huraikan satu sebab bagi setiap idea dan semak kesesuaiannya.

M17E03 | 17.4

Sederhana | 8 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.2, 4.5.4, 4.5.6

Seorang murid mempunyai kebimbangan tentang tawaran untuk mempengaruhi keputusan. Sebahagian maklumat dilihat sendiri dan sebahagian lagi belum disahkan.

Huraikan empat tindakan selamat dan bertanggungjawab untuk menangani kebimbangan tersebut. Jelaskan sebabnya.

Rangka bantuan

1. Kenal pasti keperluan dan pihak yang terlibat dalam situasi.
2. Tulis empat idea yang relevan dan selamat.
3. Huraikan satu sebab bagi setiap idea dan semak kesesuaiannya.

M17E04 | 17.2

Sederhana | 8 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.1, 4.5.2, 4.5.3

Dalam situasi rekaan, pemohon yang memenuhi syarat diminta memberi bayaran peribadi tidak rasmi supaya pegawai menjalankan tugas yang memang diamanahkan kepadanya.

Huraikan empat idea untuk menjelaskan masalah moral situasi tersebut. Berikan sebab atau kesan bagi setiap idea.

Rangka bantuan

1. Kenal pasti keperluan dan pihak yang terlibat dalam situasi.
2. Tulis empat idea yang relevan dan selamat.
3. Huraikan satu sebab bagi setiap idea dan semak kesesuaiannya.

M17E05 | 17.5

Cabaran | 8 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.2, 4.5.4, 4.5.5, 4.5.6

Sebuah kelab mahu membuat keputusan pemilihan yang adil. Ada hubungan keluarga antara penilai dan peserta, manakala satu tawaran hadiah pula disertai syarat layanan khas.

Huraikan empat langkah mengurus kedua-dua keadaan dengan berintegriti. Jelaskan sebab bagi setiap langkah.

Rangka bantuan

1. Kenal pasti keperluan dan pihak yang terlibat dalam situasi.
2. Tulis empat idea yang relevan dan selamat.
3. Huraikan satu sebab bagi setiap idea dan semak kesesuaiannya.

Model jawapan dan panduan semakan

Bandingkan jawapan anda dengan kriteria. Beri markah hanya bagi isi yang benar-benar terdapat dalam jawapan sendiri. Jangan beri dua markah untuk idea yang sama.

M17S01 | 17.1

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.1, 4.5.2

(a) Nyatakan dua unsur yang menunjukkan pertukaran tidak wajar.

Contoh jawapan

Hadiah peribadi ditawarkan sebagai manfaat. Kelulusan bahan yang tidak memenuhi syarat diminta sebagai balasan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Hadiah peribadi ditawarkan sebagai manfaat.

☐ P2 (1 markah): Kelulusan bahan yang tidak memenuhi syarat diminta sebagai balasan.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17S01 (b) Jelaskan dua sebab tawaran tersebut menjejaskan amanah.

Contoh jawapan

Penilaian cuba dialihkan daripada syarat kepada manfaat pemeriksa. Keputusan sepatutnya berdasarkan keperluan yang ditetapkan dan bukan keuntungan peribadi.

Tanggungjawab memeriksa bahan cuba diketepikan. Pengguna boleh menerima hasil yang tidak sesuai walaupun proses kelulusan kelihatan telah selesai.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Penilaian cuba dialihkan daripada syarat kepada manfaat pemeriksa.

☐ P2 (1 markah): Keputusan sepatutnya berdasarkan keperluan yang ditetapkan dan bukan keuntungan peribadi.

☐ P3 (1 markah): Tanggungjawab memeriksa bahan cuba diketepikan.

☐ P4 (1 markah): Pengguna boleh menerima hasil yang tidak sesuai walaupun proses kelulusan kelihatan telah selesai.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17S02 | 17.2

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.1, 4.5.2

(a) Nyatakan tujuan pemberian dalam setiap situasi.

Contoh jawapan

Hadiah datuk ialah pemberian hari lahir tanpa syarat berkaitan tugas. Baucar ditawarkan untuk mendapatkan keutamaan giliran yang tidak wajar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Hadiah datuk ialah pemberian hari lahir tanpa syarat berkaitan tugas.

☐ P2 (1 markah): Baucar ditawarkan untuk mendapatkan keutamaan giliran yang tidak wajar.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17S02 (b) Jelaskan dua pertimbangan untuk membezakan pemberian biasa daripada tawaran suapan.

Contoh jawapan

Periksa sama ada manfaat dikaitkan dengan tindakan atau keputusan yang diamanahkan. Hubungan itu membantu mengenal pasti pengaruh terhadap tugas dan bukan menilai bentuk hadiah sahaja.

Periksa tujuan serta kesesuaian tindakan yang diminta dengan aturan yang sah. Pemberian tidak boleh dianggap bersih hanya kerana dinamakan hadiah atau bernilai kecil.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Periksa sama ada manfaat dikaitkan dengan tindakan atau keputusan yang diamanahkan.

☐ P2 (1 markah): Hubungan itu membantu mengenal pasti pengaruh terhadap tugas dan bukan menilai bentuk hadiah sahaja.

☐ P3 (1 markah): Periksa tujuan serta kesesuaian tindakan yang diminta dengan aturan yang sah.

☐ P4 (1 markah): Pemberian tidak boleh dianggap bersih hanya kerana dinamakan hadiah atau bernilai kecil.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17S03 | 17.3

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.3, 4.5.4

(a) Nyatakan dua kesan dalam situasi.

Contoh jawapan

Sumber bersama digunakan pada hasil yang tidak sesuai. Keperluan pengguna tidak dipenuhi.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sumber bersama digunakan pada hasil yang tidak sesuai.

☐ P2 (1 markah): Keperluan pengguna tidak dipenuhi.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17S03 (b) Cadangkan dua langkah pencegahan dalam proses pemilihan. Jelaskan sebab setiap langkah.

Contoh jawapan

Gunakan kriteria yang jelas sebelum menilai pilihan. Keputusan dapat dibandingkan dengan keperluan sebenar dan bukan kehendak pemberi manfaat.

Rekod alasan serta dapatkan semakan pihak bertanggungjawab. Keputusan lebih mudah diperiksa apabila terdapat percanggahan atau kebimbangan pengaruh tidak wajar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Gunakan kriteria yang jelas sebelum menilai pilihan.

☐ P2 (1 markah): Keputusan dapat dibandingkan dengan keperluan sebenar dan bukan kehendak pemberi manfaat.

☐ P3 (1 markah): Rekod alasan serta dapatkan semakan pihak bertanggungjawab.

☐ P4 (1 markah): Keputusan lebih mudah diperiksa apabila terdapat percanggahan atau kebimbangan pengaruh tidak wajar.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17S04 | 17.4

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.4, 4.5.5

(a) Nyatakan dua perasaan atau pendirian munasabah terhadap perbuatan tersebut.

Contoh jawapan

Kecewa terhadap ketidakadilan. Menolak perbuatan yang merosakkan amanah.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kecewa terhadap ketidakadilan.

☐ P2 (1 markah): Menolak perbuatan yang merosakkan amanah.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17S04 (b) Cadangkan dua cara menyalurkan pendirian secara bertanggungjawab. Jelaskan sebab setiap cara.

Contoh jawapan

Terangkan kesan rasuah kepada keadilan berdasarkan fakta situasi. Perbincangan menumpukan mudarat perbuatan dan bukannya penghinaan terhadap individu.

Dapatkan bantuan orang dewasa dipercayai untuk saluran kebimbangan yang sesuai. Tindakan boleh diambil secara selamat tanpa tuduhan awam atau siasatan sendiri.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Terangkan kesan rasuah kepada keadilan berdasarkan fakta situasi.

☐ P2 (1 markah): Perbincangan menumpukan mudarat perbuatan dan bukannya penghinaan terhadap individu.

☐ P3 (1 markah): Dapatkan bantuan orang dewasa dipercayai untuk saluran kebimbangan yang sesuai.

☐ P4 (1 markah): Tindakan boleh diambil secara selamat tanpa tuduhan awam atau siasatan sendiri.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17S05 | 17.2

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.1, 4.5.2

(a) Nyatakan dua maklumat yang menunjukkan kebimbangan integriti.

Contoh jawapan

Bayaran peribadi tidak rasmi diminta. Pelaksanaan tugas yang diamanahkan dijadikan syarat pertukaran manfaat.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Bayaran peribadi tidak rasmi diminta.

☐ P2 (1 markah): Pelaksanaan tugas yang diamanahkan dijadikan syarat pertukaran manfaat.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17S05 (b) Jelaskan dua sebab kelayakan pemohon tidak menghapuskan masalah tersebut.

Contoh jawapan

Amanah masih cuba ditukar dengan manfaat peribadi. Kewajipan menjalankan tugas tidak sepatutnya bergantung pada suapan di luar proses yang sah.

Layanan adil kepada pemohon boleh terjejas. Orang yang enggan memberi manfaat mungkin menghadapi halangan walaupun memenuhi syarat perkhidmatan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Amanah masih cuba ditukar dengan manfaat peribadi.

☐ P2 (1 markah): Kewajipan menjalankan tugas tidak sepatutnya bergantung pada suapan di luar proses yang sah.

☐ P3 (1 markah): Layanan adil kepada pemohon boleh terjejas.

☐ P4 (1 markah): Orang yang enggan memberi manfaat mungkin menghadapi halangan walaupun memenuhi syarat perkhidmatan.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17S06 | 17.4

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.4, 4.5.6

(a) Nyatakan dua kategori maklumat yang perlu dibezakan.

Contoh jawapan

Perkara yang didengar sendiri. Perkara yang belum disahkan atau diperoleh melalui khabar angin.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Perkara yang didengar sendiri.

☐ P2 (1 markah): Perkara yang belum disahkan atau diperoleh melalui khabar angin.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17S06 (b) Cadangkan dua tindakan selamat murid. Jelaskan sebab setiap tindakan.

Contoh jawapan

Terangkan fakta dan batas pengetahuan kepada orang dewasa dipercayai. Pihak yang membantu boleh menilai maklumat tanpa tersalah anggap andaian sebagai fakta.

Elakkan menyebarkan nama atau membuat konfrontasi sendiri. Privasi dan keselamatan dijaga sementara saluran berautoriti yang sesuai digunakan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Terangkan fakta dan batas pengetahuan kepada orang dewasa dipercayai.

☐ P2 (1 markah): Pihak yang membantu boleh menilai maklumat tanpa tersalah anggap andaian sebagai fakta.

☐ P3 (1 markah): Elakkan menyebarkan nama atau membuat konfrontasi sendiri.

☐ P4 (1 markah): Privasi dan keselamatan dijaga sementara saluran berautoriti yang sesuai digunakan.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17S07 | 17.5

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.4, 4.5.6

(a) Nyatakan dua perkara yang perlu difahami tentang situasi ini.

Contoh jawapan

Hubungan keluarga boleh menimbulkan kepentingan peribadi yang perlu diurus. Hubungan itu sahaja bukan bukti rasuah.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Hubungan keluarga boleh menimbulkan kepentingan peribadi yang perlu diurus.

☐ P2 (1 markah): Hubungan itu sahaja bukan bukti rasuah.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17S07 (b) Cadangkan dua tindakan untuk menjaga keadilan. Jelaskan sebab setiap tindakan.

Contoh jawapan

Maklumkan hubungan tersebut kepada guru penyelia sebelum penilaian. Guru boleh menyelaraskan cara mengurus kepentingan yang mungkin mempengaruhi keputusan.

Ikut kriteria dan aturan semakan yang ditetapkan guru. Cadangan dinilai secara adil tanpa markah tambahan atau penolakan semata-mata kerana hubungan keluarga.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Maklumkan hubungan tersebut kepada guru penyelia sebelum penilaian.

☐ P2 (1 markah): Guru boleh menyelaraskan cara mengurus kepentingan yang mungkin mempengaruhi keputusan.

☐ P3 (1 markah): Ikut kriteria dan aturan semakan yang ditetapkan guru.

☐ P4 (1 markah): Cadangan dinilai secara adil tanpa markah tambahan atau penolakan semata-mata kerana hubungan keluarga.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17S08 | 17.4

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.4

(a) Nyatakan dua fungsi umum SPRM yang berkaitan.

Contoh jawapan

Menerima dan mempertimbangkan aduan berkaitan rasuah. Menyiasat kesalahan rasuah.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menerima dan mempertimbangkan aduan berkaitan rasuah.

☐ P2 (1 markah): Menyiasat kesalahan rasuah.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17S08 (b) Cadangkan dua cara murid mendapatkan bantuan apabila mempunyai kebimbangan. Jelaskan sebab setiap cara.

Contoh jawapan

Beritahu guru atau penjaga dipercayai tentang fakta yang diketahui. Orang dewasa boleh membantu memahami keadaan dan menggunakan saluran yang sesuai.

Serahkan urusan siasatan kepada pihak berautoriti. Murid tidak perlu memerangkap atau berkonfrontasi sendiri yang boleh menambah risiko.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Beritahu guru atau penjaga dipercayai tentang fakta yang diketahui.

☐ P2 (1 markah): Orang dewasa boleh membantu memahami keadaan dan menggunakan saluran yang sesuai.

☐ P3 (1 markah): Serahkan urusan siasatan kepada pihak berautoriti.

☐ P4 (1 markah): Murid tidak perlu memerangkap atau berkonfrontasi sendiri yang boleh menambah risiko.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17S09 | 17.2

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.2, 4.5.3

(a) Nyatakan dua fakta yang perlu diberi perhatian.

Contoh jawapan

Manfaat ialah balasan kepada tindakan penilai. Syarat sengaja diabaikan dalam keputusan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Manfaat ialah balasan kepada tindakan penilai.

☐ P2 (1 markah): Syarat sengaja diabaikan dalam keputusan.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17S09 (b) Jelaskan dua sebab alasan pemberi tidak mencukupi untuk membenarkan perbuatan itu.

Contoh jawapan

Hubungan manfaat dengan pengabaian amanah tetap wujud walaupun keputusan telah dibuat. Rasuah boleh melibatkan balasan tindakan dan bukan hanya dorongan sebelum keputusan.

Pihak lain masih boleh terjejas oleh keputusan yang tidak adil. Masa penerimaan manfaat tidak memulihkan peluang atau hasil yang telah dipengaruhi secara tidak wajar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Hubungan manfaat dengan pengabaian amanah tetap wujud walaupun keputusan telah dibuat.

☐ P2 (1 markah): Rasuah boleh melibatkan balasan tindakan dan bukan hanya dorongan sebelum keputusan.

☐ P3 (1 markah): Pihak lain masih boleh terjejas oleh keputusan yang tidak adil.

☐ P4 (1 markah): Masa penerimaan manfaat tidak memulihkan peluang atau hasil yang telah dipengaruhi secara tidak wajar.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17S10 | 17.5

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.4, 4.5.5, 4.5.6

(a) Nyatakan dua masalah dalam tawaran tersebut.

Contoh jawapan

Hadiah disyaratkan dengan keputusan tertentu. Kriteria pemilihan diminta supaya diabaikan.

Semak isi penting

□ P1 (1 markah): Hadiah disyaratkan dengan keputusan tertentu.

□ P2 (1 markah): Kriteria pemilihan diminta supaya diabaikan.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17S10 (b) Cadangkan dua tindakan panel dan jelaskan sebab setiap tindakan.

Contoh jawapan

Tolak tawaran bersyarat serta maklumkan guru penyelia. Tujuan penggunaan hadiah tidak menghapuskan pengaruh tidak wajar terhadap keputusan panel.

Nilai semua cadangan berdasarkan kriteria yang dipersetujui. Peluang peserta dijaga dan pilihan menumpukan manfaat projek sebenar.

Semak isi penting

□ P1 (1 markah): Tolak tawaran bersyarat serta maklumkan guru penyelia.

□ P2 (1 markah): Tujuan penggunaan hadiah tidak menghapuskan pengaruh tidak wajar terhadap keputusan panel.

□ P3 (1 markah): Nilai semua cadangan berdasarkan kriteria yang dipersetujui.

□ P4 (1 markah): Peluang peserta dijaga dan pilihan menumpukan manfaat projek sebenar.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17E01 | 17.5

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.2, 4.5.3, 4.5.6

Huraikan empat tindakan panel yang berintegriti. Jelaskan sebab bagi setiap tindakan.

Contoh jawapan

Simulasi membolehkan murid melatih penolakan terhadap pengaruh tidak wajar tanpa menggunakan wang atau tawaran sebenar.

Panel perlu mengenal pasti bahawa baucar dikaitkan dengan permintaan mengubah keputusan secara tidak wajar. Hubungan manfaat dengan amanah lebih penting daripada nama pemberian atau nilai hadiah yang ditawarkan kepadanya.

Panel perlu menolak tawaran bersyarat tanpa meminta manfaat yang lebih kecil atau bentuk pemberian lain. Penukaran jumlah atau bentuk hadiah tidak menghapuskan tujuan mempengaruhi penilaian dan menjejaskan peluang peserta lain.

Panel perlu memaklumkan tawaran kepada guru penyelia melalui cara yang sesuai serta menjaga fakta diketahui. Guru boleh membantu menyelaraskan tindakan tanpa murid membuat tuduhan awam atau berkonfrontasi sendiri dengan pihak lain.

Panel perlu menilai semua projek berdasarkan kriteria dan merekodkan alasan pilihan yang dibuat secara jujur. Proses yang boleh diterangkan membantu memastikan keputusan menumpukan tujuan projek dan bukan keuntungan peribadi mana-mana ahli.

Ketegasan perlu disertai kesopanan, dengan amanah dan keselamatan menjadi panduan sepanjang proses latihan dijalankan.

Semak isi penting

☐ F1 (1 markah): Panel perlu mengenal pasti bahawa baucar dikaitkan dengan permintaan mengubah keputusan secara tidak wajar.

☐ H1 (1 markah): Hubungan manfaat dengan amanah lebih penting daripada nama pemberian atau nilai hadiah yang ditawarkan kepadanya.

☐ F2 (1 markah): Panel perlu menolak tawaran bersyarat tanpa meminta manfaat yang lebih kecil atau bentuk pemberian lain.

☐ H2 (1 markah): Penukaran jumlah atau bentuk hadiah tidak menghapuskan tujuan mempengaruhi penilaian dan menjejaskan peluang peserta lain.

☐ F3 (1 markah): Panel perlu memaklumkan tawaran kepada guru penyelia melalui cara yang sesuai serta menjaga fakta diketahui.

☐ H3 (1 markah): Guru boleh membantu menyelaraskan tindakan tanpa murid membuat tuduhan awam atau berkonfrontasi sendiri dengan pihak lain.

☐ F4 (1 markah): Panel perlu menilai semua projek berdasarkan kriteria dan merekodkan alasan pilihan yang dibuat secara jujur.

☐ H4 (1 markah): Proses yang boleh diterangkan membantu memastikan keputusan menumpukan tujuan projek dan bukan keuntungan peribadi mana-mana ahli.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17E02 | 17.4

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.3, 4.5.4, 4.5.5

Huraikan empat idea yang boleh dimasukkan dalam penerangan. Jelaskan sebab atau kesan bagi setiap idea.

Contoh jawapan

Penerangan patut menumpukan mudarat perbuatan rasuah dan cara menjaga amanah melalui contoh rekaan yang jelas.

Rasuah boleh mengalihkan keputusan daripada kelayakan kepada manfaat peribadi yang diterima oleh pemegang amanah. Pihak yang memenuhi kriteria mungkin kehilangan peluang walaupun telah mematuhi proses dan menyediakan cadangan yang sesuai.

Rasuah boleh menyebabkan sumber bersama dibelanjakan untuk hasil yang tidak memenuhi keperluan pengguna sebenar. Apabila syarat diketepikan kerana suapan, wang atau bahan mungkin tidak menghasilkan manfaat yang telah dirancang.

Rasuah boleh mengurangkan kepercayaan apabila orang meragui sama ada keputusan dibuat secara adil dan telus. Keraguan terhadap proses menjejaskan keyakinan bahawa usaha jujur akan dinilai berdasarkan alasan yang sah dan munasabah.

Masyarakat boleh menyokong pencegahan melalui kriteria jelas, rekod tepat dan saluran kebimbangan yang sesuai. Langkah tersebut memudahkan semakan serta mengurangkan ruang pengaruh tidak wajar tanpa menuduh orang berdasarkan khabar angin.

Penolakan terhadap ketidakadilan tidak membenarkan penghinaan atau andaian bahawa semua masalah pasti berpunca daripada rasuah.

Semak isi penting

☐ F1 (1 markah): Rasuah boleh mengalihkan keputusan daripada kelayakan kepada manfaat peribadi yang diterima oleh pemegang amanah.

☐ H1 (1 markah): Pihak yang memenuhi kriteria mungkin kehilangan peluang walaupun telah mematuhi proses dan menyediakan cadangan yang sesuai.

☐ F2 (1 markah): Rasuah boleh menyebabkan sumber bersama dibelanjakan untuk hasil yang tidak memenuhi keperluan pengguna sebenar.

☐ H2 (1 markah): Apabila syarat diketepikan kerana suapan, wang atau bahan mungkin tidak menghasilkan manfaat yang telah dirancang.

☐ F3 (1 markah): Rasuah boleh mengurangkan kepercayaan apabila orang meragui sama ada keputusan dibuat secara adil dan telus.

☐ H3 (1 markah): Keraguan terhadap proses menjejaskan keyakinan bahawa usaha jujur akan dinilai berdasarkan alasan yang sah dan munasabah.

☐ F4 (1 markah): Masyarakat boleh menyokong pencegahan melalui kriteria jelas, rekod tepat dan saluran kebimbangan yang sesuai.

☐ H4 (1 markah): Langkah tersebut memudahkan semakan serta mengurangkan ruang pengaruh tidak wajar tanpa menuduh orang berdasarkan khabar angin.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17E03 | 17.4

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.2, 4.5.4, 4.5.6

Huraikan empat tindakan selamat dan bertanggungjawab untuk menangani kebimbangan tersebut. Jelaskan sebabnya.

Contoh jawapan

Kebimbangan rasuah perlu ditangani melalui fakta, bantuan dan saluran yang sesuai, bukan melalui penyebaran tuduhan awam.

Murid perlu membezakan perkara yang benar-benar diketahui daripada cerita atau andaian yang belum dapat disahkan. Pemisahan ini membantu pihak yang menerima maklumat menilai fakta tanpa tersalah anggap semua cerita mempunyai asas sama.

Murid perlu memberitahu penjaga atau guru dipercayai tentang kebimbangan dengan bahasa yang tepat dan berhemah. Orang dewasa boleh memberikan panduan serta membantu memilih saluran yang sesuai dengan keadaan dan keselamatan murid.

Murid tidak perlu berkonfrontasi, memerangkap atau menerima tawaran sebagai cara mengumpulkan bukti sendiri secara rahsia. Siasatan ialah urusan pihak berautoriti dan tindakan sendiri boleh meningkatkan risiko kepada murid atau orang lain.

Orang dewasa boleh membantu menghubungkan perkara yang sesuai kepada saluran berautoriti seperti SPRM untuk pertimbangan. SPRM mempunyai peranan menerima aduan dan menyiasat, sementara murid tidak menentukan kesalahan atau hukuman seseorang sendiri.

Maklumat hendaklah dijaga daripada pendedahan tidak perlu sambil bantuan yang sah dapat diteruskan mengikut keadaan.

Semak isi penting

☐ F1 (1 markah): Murid perlu membezakan perkara yang benar-benar diketahui daripada cerita atau andaian yang belum dapat disahkan.

☐ H1 (1 markah): Pemisahan ini membantu pihak yang menerima maklumat menilai fakta tanpa tersalah anggap semua cerita mempunyai asas sama.

☐ F2 (1 markah): Murid perlu memberitahu penjaga atau guru dipercayai tentang kebimbangan dengan bahasa yang tepat dan berhemah.

☐ H2 (1 markah): Orang dewasa boleh memberikan panduan serta membantu memilih saluran yang sesuai dengan keadaan dan keselamatan murid.

☐ F3 (1 markah): Murid tidak perlu berkonfrontasi, memerangkap atau menerima tawaran sebagai cara mengumpulkan bukti sendiri secara rahsia.

☐ H3 (1 markah): Siasatan ialah urusan pihak berautoriti dan tindakan sendiri boleh meningkatkan risiko kepada murid atau orang lain.

☐ F4 (1 markah): Orang dewasa boleh membantu menghubungkan perkara yang sesuai kepada saluran berautoriti seperti SPRM untuk pertimbangan.

☐ H4 (1 markah): SPRM mempunyai peranan menerima aduan dan menyiasat, sementara murid tidak menentukan kesalahan atau hukuman seseorang sendiri.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17E04 | 17.2

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.1, 4.5.2, 4.5.3

Huraikan empat idea untuk menjelaskan masalah moral situasi tersebut. Berikan sebab atau kesan bagi setiap idea.

Contoh jawapan

Rasuah tidak hanya berkaitan meluluskan permohonan yang tidak layak; pengaruh tidak wajar terhadap pelaksanaan amanah juga penting.

Permintaan itu mengaitkan manfaat peribadi dengan pelaksanaan tugas yang sepatutnya dilakukan melalui proses yang sah. Masalah amanah tetap wujud walaupun pemohon layak kerana tugas tidak patut dijadikan pertukaran untuk suapan peribadi.

Bayaran peribadi perlu dibezakan daripada fi rasmi yang mempunyai tujuan, kadar dan rekod yang ditetapkan. Nama bayaran sahaja tidak mencukupi untuk menilai kewajarannya tanpa melihat aturan serta siapa memperoleh manfaat tersebut.

Layanan kepada pemohon boleh menjadi tidak adil jika tugas hanya dilaksanakan apabila manfaat peribadi diberikan. Orang yang enggan atau tidak mampu memberi suapan mungkin menghadapi halangan walaupun telah memenuhi syarat perkhidmatan.

Kepercayaan terhadap proses boleh merosot apabila orang menganggap amanah bergantung pada bayaran tambahan yang tidak wajar. Kriteria yang jelas kehilangan makna jika pelaksanaannya boleh dipengaruhi oleh keuntungan peribadi di luar proses sah.

Penjelasan ini menilai situasi rekaan secara moral dan tidak menentukan kesalahan undang-undang mana-mana individu sebenar.

Semak isi penting

☐ F1 (1 markah): Permintaan itu mengaitkan manfaat peribadi dengan pelaksanaan tugas yang sepatutnya dilakukan melalui proses yang sah.

☐ H1 (1 markah): Masalah amanah tetap wujud walaupun pemohon layak kerana tugas tidak patut dijadikan pertukaran untuk suapan peribadi.

☐ F2 (1 markah): Bayaran peribadi perlu dibezakan daripada fi rasmi yang mempunyai tujuan, kadar dan rekod yang ditetapkan.

☐ H2 (1 markah): Nama bayaran sahaja tidak mencukupi untuk menilai kewajarannya tanpa melihat aturan serta siapa memperoleh manfaat tersebut.

☐ F3 (1 markah): Layanan kepada pemohon boleh menjadi tidak adil jika tugas hanya dilaksanakan apabila manfaat peribadi diberikan.

☐ H3 (1 markah): Orang yang enggan atau tidak mampu memberi suapan mungkin menghadapi halangan walaupun telah memenuhi syarat perkhidmatan.

☐ F4 (1 markah): Kepercayaan terhadap proses boleh merosot apabila orang menganggap amanah bergantung pada bayaran tambahan yang tidak wajar.

☐ H4 (1 markah): Kriteria yang jelas kehilangan makna jika pelaksanaannya boleh dipengaruhi oleh keuntungan peribadi di luar proses sah.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

M17E05 | 17.5

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.2, 4.5.4, 4.5.5, 4.5.6

Huraikan empat langkah mengurus kedua-dua keadaan dengan berintegriti. Jelaskan sebab bagi setiap langkah.

Contoh jawapan

Integriti memerlukan pertimbangan konteks supaya kepentingan peribadi dan tawaran suapan tidak disamakan secara sembarangan.

Hubungan keluarga yang boleh mempengaruhi penilaian perlu dimaklumkan kepada guru atau penyelia sebelum keputusan dibuat. Pendedahan membolehkan konflik kepentingan diurus secara sesuai tanpa menganggap hubungan keluarga itu sendiri sebagai bukti rasuah.

Tawaran hadiah yang meminta layanan khas perlu ditolak dan dimaklumkan melalui saluran penyelia yang sesuai. Tujuan mempengaruhi amanah secara tidak wajar tetap menjejaskan keadilan walaupun pemberian itu dinamakan hadiah atau saguhati.

Semua peserta perlu dinilai mengikut kriteria yang dipersetujui dengan alasan keputusan direkodkan secara tepat. Proses ini membantu menjaga peluang adil tanpa memberi keutamaan kepada kenalan atau menghukum peserta kerana pertalian keluarga.

Ahli boleh menyatakan penolakan terhadap ketidakadilan dengan tegas sambil menjaga maruah dan keselamatan semua pihak. Perasaan kecewa terhadap rasuah tidak membenarkan ancaman, tuduhan terbuka tanpa maklumat atau siasatan yang dilakukan sendiri.

Jika timbul keraguan baharu, semakan penyelia lebih bertanggungjawab daripada membuat keputusan rahsia atau menukar aturan sesuka hati.

Semak isi penting

☐ F1 (1 markah): Hubungan keluarga yang boleh mempengaruhi penilaian perlu dimaklumkan kepada guru atau penyelia sebelum keputusan dibuat.

☐ H1 (1 markah): Pendedahan membolehkan konflik kepentingan diurus secara sesuai tanpa menganggap hubungan keluarga itu sendiri sebagai bukti rasuah.

☐ F2 (1 markah): Tawaran hadiah yang meminta layanan khas perlu ditolak dan dimaklumkan melalui saluran penyelia yang sesuai.

☐ H2 (1 markah): Tujuan mempengaruhi amanah secara tidak wajar tetap menjejaskan keadilan walaupun pemberian itu dinamakan hadiah atau saguhati.

☐ F3 (1 markah): Semua peserta perlu dinilai mengikut kriteria yang dipersetujui dengan alasan keputusan direkodkan secara tepat.

☐ H3 (1 markah): Proses ini membantu menjaga peluang adil tanpa memberi keutamaan kepada kenalan atau menghukum peserta kerana pertalian keluarga.

☐ F4 (1 markah): Ahli boleh menyatakan penolakan terhadap ketidakadilan dengan tegas sambil menjaga maruah dan keselamatan semua pihak.

☐ H4 (1 markah): Perasaan kecewa terhadap rasuah tidak membenarkan ancaman, tuduhan terbuka tanpa maklumat atau siasatan yang dilakukan sendiri.

Jawapan ini contoh, bukan satu-satunya jawapan. Terima idea alternatif yang relevan, selamat dan disokong alasan sesuai. Rubrik ini untuk latihan kendiri, bukan skema rasmi KPM.

Sumber dan skop

DSKP KSSM Pendidikan Moral Tingkatan 1, KPM/BPK, BPK 2015, Terbitan 2016, ISBN 978-967-420-135-7. Buku teks KPM/DBP, Cetakan Pertama 2016, ISBN 978-983-49-1121-8. Tahun 2026 ialah sesi murid, bukan edisi buku teks baharu.

DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Latihan asli berbantu AI untuk murid sesi 2026. Bukan edisi buku teks baharu, soalan rasmi, ramalan atau pengesahan KPM. Markah ialah panduan latihan, bukan skema peperiksaan. Jawapan lain yang berasas dan relevan boleh diterima. Semakan guru bebas belum dibuat. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.